

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Постановка проблеми. Концептуальні підходи до стратегічного розвитку обумовлюють різне тлумачення його категорій та розуміння взаємозв'язку елементів, а концепція стратегічного розвитку підприємства не враховує фінансових реалій сьогодення. За таких умов теорія стратегічного розвитку потребує подальшої розробки в контексті ідеї сталого розвитку економіки, формування адекватних принципів для прийняття стратегічних рішень та визначення напрямів розвитку стратегічного управління на вітчизняних переробних продовольчих підприємствах в умовах трансформаційних змін в економіці.

Аналіз останніх досліджень. Питання теоретико-методологічних засад стратегічного розвитку та проблеми впровадження його концепції в практику підприємств в умовах перехідного періоду економіки досліджуються в працях українських вчених І.О.Бланка, В.І. Голікова, І.Ю. Гришової, А.А. Мазаракі, Н.М. Ушакової та ін.

Проте сьогодні недостатньо чітко визначено концептуально-методологічні засади стратегічного аналізу та методичні питання його здійснення в системі управління розвитком підприємством. Недослідженими є проблеми фінансового забезпечення стратегічного розвитку, що потребує розробки відповідного методологічного підґрунтя.

Постановка завдання. Розробка теоретико-методологічних засад фінансового забезпечення стратегічного розвитку переробних підприємств продовольчого напрямку у контексті концепції ринкової вартості підприємств та обґрунтування науково-методичних і практичних рекомендацій щодо створення системи фінансової безпеки в сучасних економічних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Процес впровадження стратегічного підходу до розвитку на переробних продовольчих підприємствах України з врахуванням економічних реалій відбувається досить повільно. Підприємства насамперед зосереджені на вирішенні поточних проблем, пов'язаних з ефективним використанням їх потенціалу, а проблеми формування фінансових ресурсів в довгостроковій перспективі залишаються поза їх увагою. Проте без визначеної стратегії розвитку неможливо впевнено "рухатись" у бізнес-просторі, приймати обґрунтовані тактичні рішення щодо використання фінансового потенціалу підприємства, нарощувати капітал, забезпечуючи стійкі позиції у конкурентному середовищі. Окремі спроби впровадження елементів стратегічного розвитку в практику вітчизняних переробних підприємств мають експериментальний характер і здійснюються за відсутності теоретичного підґрунтя стратегічного управління. Таке становище зумовлено певною низкою не лише макроекономічних проблем, а й проблем соціально-економічного характеру, специфічних для кожного підприємства продовольчої галузі.

Передумови зміни концепцій стратегічного розвитку пов'язані з циклами економічного розвитку, світовою фінансовою кризою, процесами глобалізації бізнесу, диверсифікації, посиленням конкурентної боротьби тощо. Провідною ідеєю концепції сучасного стратегічного розвитку визнано необхідність гармонійного розвитку підприємства, що передбачає орієнтацію на поєднання інтересів суб'єктів господарювання, споживачів і суспільства в цілому на підставі інтегрування економічних та соціальних пріоритетів розвитку. Забезпечення стратегічного розвитку обумовлює необхідність наповнення стратегії управління новим змістом, тобто всі рішення повинні

фінансово обґрунтовуватися та направлятися на підвищення ринкової вартості підприємства.

Визначено основні теоретичні положення стратегічного розвитку: формування стратегії взаємодії із зовнішнім середовищем за принципами фінансового розвитку; встановлення цільових орієнтирів підприємства на перспективу на підставі забезпечення підвищення ринкової вартості, використання ринкового підходу до зростання підприємства та прогнозування його стратегічної позиції; забезпечення довготривалих конкурентних переваг, стійкості конкурентної позиції та фінансової безпеки.

Відповідно до визначених теоретичних положень сформульовано основні принципи стратегічного розвитку: соціальної відповідальності за виконання місії перед суспільством; інтеграції фінансового потенціалу підприємства та здатностей персоналу до ефективного використання ресурсів у процесі досягнення встановлених цілей; інновацій, що передбачає постійне удосконалення технологічних, управлінських процесів тощо для забезпечення відповідності підприємства вимогам зовнішнього середовища; економічності, що передбачає раціональне забезпечення стійкого розвитку підприємства.

Відповідно до моделі стратегічного розвитку можна виділити процеси безпосередньої розробки стратегії (генерування стратегічних альтернатив, вибір стратегії, фінансове обґрунтування обраної стратегії), стратегічного планування (формулювання місії, формування системи стратегічних цілей, стратегічний аналіз, SWOT-аналіз, розробка стратегічного плану, формування програми стратегічних змін, контроль та оцінка реалізації стратегічного плану) й стратегічного управління (мобілізація фінансових ресурсів, здійснення стратегічних змін, координація процесу реалізації стратегії, контроль та оцінка стратегії).

Визначено, що вихідними елементами стратегічного розвитку є місія та цілі, предметом - стратегія, політика, стратегічний потенціал, а результатом - стратегічна позиція, конкурентоспроможність, стратегічні фактори успіху.

Фінансове обґрунтування стратегічних рішень переробних підприємств забезпечується в процесі реалізації фінансової політики, місце якої є центральним серед елементів стратегічного розвитку. Зміна головної цільової функції фінансової політики на нову бізнес - модель, що орієнтована на підвищення ринкової вартості переробного підприємства потребує розробки системи показників, що забезпечували б її використання. Змінилася не лише мета побудови та реалізації фінансових стратегій: замість отримання прибутку в короткостроковому періоді метою є досягнення нарощення ринкової вартості самого підприємства, а й самі принципи управління фінансовими ресурсами. Якщо до цього методом ефективного управління фінансовими ресурсами вважалося планування фінансової діяльності в розрізі стратегічного, тактичного та операційного планування, то сьогодні механізм фінансової політики є більш гнучким та включає оцінку вартості бізнесу на кожній стадії трансформації інвестованого капіталу з можливістю його реінвестування.

Ще один аспект діяльності переробного підприємства, який втрачає привабливість з боку впровадження нової моделі аграрного бізнесу - це масштаб підприємства. Якщо раніше великі комбінати мали значну перевагу за рахунок масштабу діяльності, то сьогодні успіх бізнесу переробного підприємства в створенні вартості не залежить від його розмірів, невеликі підприємства отримують більшу доходність, ніж підприємства с великими, але не завантаженими потужностями. Саме тому, на наш погляд, сьогодні недостатньо опрацьовано механізм реалізації та оцінки результатів впровадження фінансової політики на рівні переробних продовольчих підприємств.

Висновки. Для переробних підприємств продовольчого напрямку в процесі формування системи для оцінки фінансової політики кожен вибраний показник повинен бути ланкою в ланцюгу причини - наслідкових зв'язків, спрямованих на досягнення фінансових результатів підприємства та росту його ринкової вартості. Таким чином,

розробка системи показників оцінки фінансової політики переробних підприємств дозволяє досягти балансу між довгостроковими та короткостроковими цілями, а вирішення зазначених проблем надасть можливість забезпечити підприємства новою ідеологією, методологічним інструментарієм управління перспективним розвитком в умовах трансформаційної економіки України, що має вирішальне значення для забезпечення їх конкурентоспроможності, підвищення ринкової вартості та довготривалого успіху.

Анотація

У публікації підлягають розгляду питання щодо особливостей формування теоретичних та методологічних засад фінансового забезпечення переробних підприємств продовольчого напрямку. Наводяться шляхи подальшого нарощення конкурентних переваг та підвищення ринкової вартості підприємств..

Ключові слова: стратегічний розвиток, стратегія, стратегічні фактори успіху, стратегічний аналіз, моніторинг, стратегічні зміни, фінансова політика

Аннотация

В публикации подлежат рассмотрению вопроса относительно особенностей формирования теоретических и методологических основ финансового обеспечения перерабатывающих предприятий продовольственного направления. Наводятся пути последующего наращивания конкурентных преимуществ и повышения рыночной стоимости предприятий..

Ключевые слова: стратегическое развитие, стратегия, стратегические факторы успеха, стратегический анализ, мониторинг, стратегические изменения, финансовая политика

Summary

The publication shall be considering the features of the theoretical and methodological principles of financial providing meat processing enterprises of agricultural and dairy industry. We give ways to build up competitive advantages and increase market value of enterprises .

Key words: strategic development, strategy, strategic factors of success, strategic analysis, monitoring, strategic changes

Список використаних джерел:

1. Гришова І.Ю. Фінансові аспекти реалізації стратегічного потенціалу переробних підприємств / І.Ю. Гришова // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Фінанси і кредит». – 2008. – №2(25). – С. 193-203.
2. Коваль І. Використання системи збалансованих показників в стратегічному управлінні організацією /Коваль І. // Збірник тез доповідей за матеріалами Сьомої Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «Економічний і

соціальний розвиток України в ХХІ столітті: національна ідентичність та тенденції глобалізації», - ТНЕУ.-2010.-С.188-189.

3. Серік О.Д. Концепції кластерів та її роль у формуванні конкурентоспроможної економіки держави / О.Д. Серік // Вісн. Хмельн. Нац. ун-ту. – 2009. – №3. –Т.2. – С.214-217.